



ความรุนแรงในโรงเรียน ปัญหาที่อาจไม่จบแค่ในโรงเรียน



นางสาวณัฐฐานิชัฐ ไชยศิริ นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ

ปัจจุบันเรามักจะเห็นการนำเสนอข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์หรือสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ ถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ไม่ว่าจะข่าวที่นักเรียนใช้ขวานจามหัวเพื่อนในโรงเรียนด้วยความโกรธ ขวานนักเรียนนำไปยิงเพื่อนเพราะถูกกลั่นแกล้ง หรือการล่องละเมิดทางเพศของรุ่นพี่กับนักเรียนหญิงในโรงเรียนซึ่งอาจจะต้องมาตั้งคำถามว่าเกิดอะไรขึ้นในรั้วโรงเรียนที่ผู้ปกครองไว้วางใจนำบุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียน แต่สุดท้ายอาจต้องกลายเป็นเหยื่อหรืออาชญากร ล้วนเป็นความรุนแรงในโรงเรียนทั้งสิ้น

ความรุนแรงในโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่ส่งผลกระทบเสียหายต่อนักเรียน ไม่ว่าจะเป็ผลกระทบต่อร่างกาย ต่อจิตใจ รวมถึงต่อทรัพย์สินทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น การทำร้ายร่างกาย การลักพาตัว การคุกคามทางเพศ หรือการกลั่นแกล้ง เป็นต้น ซึ่งอาจหมายรวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพย์สิน และชื่อเสียงของโรงเรียนด้วย และนักเรียนเป็นผู้กระทำและจะกระทำต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน[1] โดยความรุนแรงในโรงเรียน สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้ [2]

1.การกลั่นแกล้ง เป็นพฤติกรรมที่จงใจกระทำต่อผู้อื่น ทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือการคุกคามทางเพศ โดยการกลั่นแกล้งอาจจะไม่ใช่แค่ครั้งเดียวแต่เป็นการกลั่นแกล้งซ้ำๆ

2.การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เช่น การลงรูปภาพที่น่าอับอาย การส่งต่อรูปภาพที่ไม่เหมาะสม ที่ส่งไปในทางเพศ การโพสต์ข้อมูลเท็จ ความคิดเห็นที่ทำร้ายจิตใจ ขวาลือที่เป็นอันตราย ในโซเชียลมีเดีย

3.ความรุนแรงทางร่างกาย เป็นการสร้างความเจ็บปวดให้ผู้อื่นทางจิตใจโดยกระทำทางร่างกายทุกประเภท เช่น การใช้อาวุธ การโจรกรรม การลอบวางเพลิง การลักพาตัว การกักขัง

4.ความรุนแรงทางจิตใจ เป็นการสร้างความเจ็บปวดให้ผู้อื่นทางอารมณ์และทางวาจา เช่น การเผยแพร่เรื่องราวส่วนตัวของผู้อื่นทำให้เสียหาย การดูถูก การคุกคาม การเมิ่นเฉย การปล่อยให้อึดเดี่ยว การปฏิเสธ การประณาม การเยาะเย้ย การปล่อยขวาลือ การพูดโกหก ทำให้ผู้อื่นอับอาย หรือลงโทษบุคคลอื่นโดยไม่ยุติธรรม

5.ความรุนแรงทางเพศ เป็นการคุกคามทางเพศ การข่มขู่ทางเพศ การสัมผัสที่อีกฝ่ายไม่ต้องการหรือไม่อนุญาต การบังคับทางเพศ และการข่มขืน รวมถึงการล่องละเมิดทางเพศหรือทางจิตใจผ่านทางโซเชียลมีเดียช่องทางต่างๆ





อย่างไรก็ตามความรุนแรงในโรงเรียน ที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า นอกจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะเป็นแหล่งใช้ความรู้หลักอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ยังเป็นสถานที่ในการสร้างประสบการณ์ที่เจ็บปวดและบาดแผลให้กับเด็กและเยาวชนอีกหลายคน อีกทั้งยังส่งผลกระทบในเรื่องของการขาดเรียนติดต่อกัน สุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้ที่ได้รับ ความรุนแรง และยังส่งผลกระทบในมุมกว้างทั้งต่อเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน ความเชื่อมั่นของโรงเรียนต่อผู้ปกครอง และภาพลักษณ์ของโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนอีกด้วย และที่สำคัญนอกเหนือไปจากนั้นเด็กและเยาวชนที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในโรงเรียนจากการแสดง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือพฤติกรรมเสี่ยงในการกระทำผิดกฎหมายอาญา และไม่ได้ รับการยับยั้ง หรือได้รับการแก้ไขพฤติกรรมอย่างทันที่ อาจทำให้เกิดการสร้างตราบาปให้ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยศึกษานั้น จนถึงขั้นเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนต้องเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีคดีความติดตัวตั้งแต่อายุยังน้อย



จากสถิติคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับและส่งเข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนในปี 2550 - 2565 พบว่า มีแนวโน้มการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนลดลงอย่างต่อเนื่อง จากเดิมมีคดีเข้าสู่สถานพินิจฯ จำนวนกว่า 30,000 คดี ปัจจุบันเหลือเพียงประมาณ 12,000 - 13,000 คดี[3] ถึงแม้ว่าสถิติคดีจะลดลงแต่ไม่ได้หมายถึงการก่ออาชญากรรมหรือความรุนแรง ของอาชญากรรมจะลดลง เนื่องจากตัวเลขสถิตินับเฉพาะคดีที่ถูกจับกุม แต่มีการกระทำผิด ของเด็กและเยาวชนบางส่วนที่ไม่ถูกจับกุม หรือถูกจับแต่มีการไต่ถามเคลียร์กันได้ในพื้นที่ พนักงานสอบสวน[4]และจากรายงานสถิติคดีของกรมพินิจฯ ในปี 2565 พบว่า เด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิดส่วนใหญ่ร้อยละ 50 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา จึงไม่แปลกใจ ที่ในปัจจุบันเรามักจะเห็นข่าวเด็กและเยาวชนใช้ความรุนแรง ในรั้วของโรงเรียนจนเป็นเหตุ ให้ถูกจับกุมดำเนินคดี [5] ซึ่งเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาล้วนส่วนใหญ่ ไม่ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาแบบปกติเหมือนเด็กคนอื่นอีก เนื่องจากสูญเสียเวลาไปกับการ ต่อสู้คดีความ หรือการถูกควบคุมตัวไว้กับสถานพินิจฯ ในระหว่างพิจารณาคดี และ ยิ่งไปกว่านั้นคือ เด็กและเยาวชนได้รับการพิพากษาตัดสินคดีให้ฝึกอบรม ซึ่งการฝึกอบรม เป็นการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และเพื่อความปลอดภัยของสังคม ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนครบกำหนดฝึกอบรมแล้วนั้น เด็กและ เยาวชนก็อยู่ในวัยที่อาจล่วงเลยวัยที่จะได้เรียนรู้หรือได้รับการพัฒนาการตามวัยอย่างที่ควร จะเป็นได้ ซึ่งผลกระทบเหล่านี้อาจจะไม่เกิดขึ้นหากสามารถแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในโรงเรียน ได้ตั้งแต่ต้น



การแก้ปัญหาในเรื่องของการใช้ความรุนแรงในโรงเรียนเพื่อไม่ให้เกิดเหตุ
ขึ้นกับบุคลากรของเรานั้นจะอาศัยความรับผิดชอบของโรงเรียนอย่างเดียวก่อนจะแก้ปัญหา
ได้ที่ปลายเหตุและไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยสาเหตุที่ครอบคลุม เนื่องจากปัญหาความรุนแรง
ในโรงเรียนมีความซับซ้อน และบางกรณีมีความเฉพาะตัว เช่น มีปัญหาครอบครัว ความรุนแรง
ภายในครอบครัว การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม พัฒนาการตามช่วงวัยในการอยากรู้ อยากลอง
การใช้สารเสพติดจากภายนอกโรงเรียน ปัญหาจากโรคทางจิต หรือโรคทางกาย รวมถึงส่งผล
ถึงการตัดสินใจในการกระทำผิด และการไม่ทราบว่าการกระทำผิดใดเป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย
มีโทษทางอาญา และการรับโทษเป็นอย่างไรและได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง ซึ่งการยับยั้ง
พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรงในโรงเรียนเป็นเสมือนการป้องกันการกระทำผิดของ
เด็กและเยาวชนและลดการก่ออาชญากรรมได้อย่างแท้จริง ซึ่งการป้องกันการกระทำผิด
ของเด็กและเยาวชนในโรงเรียนก็มีหลายหลายวิธี เช่น การสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
ให้มีความปลอดภัย การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนกับผู้ปกครอง

กรมกฤษฎีกาและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีพันธกิจในการส่งเสริมการสร้าง
ความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชนและส่งเสริมความร่วมมือกับ
เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเอกชน ในการพิทักษ์คุ้มครอง เด็ก เยาวชน และ
ครอบครัว และกรมกฤษฎีกา ยังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการป้องกันการก่ออาชญากรรมใน
เด็กและเยาวชนในช่วงวัยเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่อาจส่งผลให้เด็กและเยาวชน
ต้องออกจากระบบการศึกษาหรืออาจถึงขั้นกระทำผิดได้ ถึงแม้ว่าสถานการณ์การกระทำผิด
ของเด็กและเยาวชนในช่วงที่ผ่านจะมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่การที่เด็กและเยาวชน
กระทำผิดและต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อรับโทษทางอาญานั้น ส่งผลกระทบต่อ
การดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็น เรื่องครอบครัว การศึกษา การประกอบอาชีพ และพัฒนาการต่างๆ
รวมถึงการไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และการถูกตีตราจนไม่สามารถกลับคืนสู่สังคม
ได้อย่างปกติสุข เป็นต้น อีกทั้งยังส่งผลถึงประเทศชาติที่จะต้องสูญเสียงบประมาณ
ในการดำเนินการกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และจากสถิติข้างต้น
เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เคยอยู่ในระบบสถานศึกษา แต่อาจจะมีปัจจัยบางอย่างที่ทำให้
ต้องออกจากสถานศึกษากลางคัน ซึ่งนักเรียน นักศึกษาในโรงเรียนหรือสถานศึกษา
จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ควรได้รับการดูแลเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการ
ยุติธรรมและต้องออกจากระบบการศึกษาในที่สุด



กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำความผิดของเด็กและ เยาวชน หรือที่เรียกสั้นๆ ว่าโครงการ 1 สถานพินิจฯ 6 สถานศึกษา ตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน อย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อร่วมมือกับโรงเรียนและสถานศึกษาซึ่งเป็นสถาบันหลักสำคัญ ในช่วงวัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้เพื่อให้เด็กและเยาวชน โดยประสานจัดหลักสูตร ให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ในโรงเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กมัธยมฯ ให้มีความเข้าใจและมีแนวทางป้องกันการกระทำผิด และสร้างสังคมที่ยอมรับเด็กที่กระทำผิดพลาด ได้รับการฟื้นฟูเยียวยา เมื่อเด็กกลับออกมาต้องรับเข้าเรียนต่อ เพื่อไม่ผลักเด็กออกจากระบบ โรงเรียน ซึ่งมาตรการที่ได้ผล คือ มีการจัดกลุ่มเด็กตามพฤติกรรม และให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ในกลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมรุนแรง ซึ่งพบว่าเด็กกลุ่มนี้ จะมีความมั่นใจสูง หากสามารถค้นหาเส้นทาง ที่เหมาะสม และสนับสนุนในทางที่ถูกต้อง ก็จะลดปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิดได้[6]

ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาและเครือข่ายเป็นอย่างดี ปัจจุบันมีโรงเรียนและสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการกว่า 200 โรงเรียน/สถานศึกษาทั่วประเทศ และในการดำเนินโครงการยังสามารถประสานกับโรงเรียนในการช่วยดูแลพฤติกรรมเด็กและเยาวชน และส่งต่อแนวทางการดูแลเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนลดการก่ออาชญากรรมได้อีกด้วย

สุดท้ายแล้วเราจะพบว่าปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน ปัญหาที่ไม่จบแค่ในโรงเรียน ทุกภาคส่วนจึงต้องมีส่วนในการดูแลเด็กและเยาวชน ทั้งสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลัก สถานบันการศึกษาที่เป็นสถาบันที่บ่มเพาะ ชัดเฝ้าพฤติกรรม สร้างสังคมให้กับเด็กและเยาวชน และแม้แต่กรมพินิจฯ ที่เป็นหน่วยงานปลายน้ำของการกระทำผิด ยังคงต้องดำเนินการต้นน้ำ เพื่อป้องกันให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม รวมถึงภาคธุรกิจในการให้โอกาสเด็กและ เยาวชนที่อาจก้าวพลาดได้กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ เด็กและเยาวชนจึงจะเติบโตได้ อย่างมีประสิทธิภาพเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศและเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป



แหล่งข้อมูลอ้างอิง

[1] ทศพร อิศนโชติ.(2566).บทความความรุนแรงในโรงเรียน คืออะไร และควรป้องกันอย่างไร สืบค้นจาก <https://hellokhunmor.com/> สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2566

[2] สุรศักดิ์ แซ่เล็ม .(2564) .อันตรายรอบด้านของนักเรียนอาจเกิดจากใครก็ได้. สืบค้นจาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/483> สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2566

[3] ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, (2566).สถิติคดีเด็กและเยาวชนปี 2550 – 2565 , สืบค้นจาก<https://www.djop.go.th/home> สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2566

[4] สำนักข่าวสปริงนิวส์.(2565). บทความเรื่องเปิดสถิติคดีเด็กและเยาวชนกับโอกาสที่หวังให้กลับตัวเป็นคนดีคืนสังคม. สืบค้นจาก <https://www.springnews.co.th/feature/828366> สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2566

[5] กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน .(2565). รายงานสถิติคดี ปี พ.ศ.2565 .กรุงเทพ : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

[6] กระทรวงยุติธรรม. (2559).ข่าวประชาสัมพันธ์ต้น1สถานพินิจฯ 6โรงเรียนควบคุมเยาวชนก่อนกระทำผิด. สืบค้นจาก<https://www.bangkokbiznews.com/social/685968> สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2566



ชื่อเรื่อง	ความรุนแรงในโรงเรียน ปัญหาที่อาจไม่จบแค่ในโรงเรียน
ชื่อผู้แต่ง	นางสาวณัฐฐานิษฐ์ ไชยศิริ นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
ผู้พิจารณาบทความ (Peer Review)	1. นางสาวอิสริยา สันติธรรม นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการ 2. นางสาวจันทิมาพร กุณนาราช นักสังคมสงเคราะห์ 3. นางสาวจิรนนท์ บานแย้ม
ที่ปรึกษา	นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม
วัน เดือน ปี ที่ส่งบทความ	26 กันยายน 2566